

Министерство на земеделието, храните и горите

**Оперативен анализ
за основни земеделски култури**

(Бюлетин № 22/2021)

София, 16 юни 2021 г.

Съдържание

1.	Проведени основни селскостопански мероприятия към 10.06.2021 г.	3
1.1	Проведени мероприятия при есенници	3
1.2	Засети площи с царевица за зърно, маслодаен слънчоглед и тютюн	3
1.3	Площи и производство на зеленчуци	4
1.4	Площи и производство от трайни насаждения	5
1.5	Площи и производство от етерично-маслени култури	6
2.	Външна търговия с основни земеделски култури	6
2.1	Износ на зърнени и маслодайни култури	6
2.2	Внос на зърнени и маслодайни култури	8
2.3	Внос и износ на плодове и зеленчуци	8
3.	Цени	10
3.1	Зърнени и маслодайни култури	10
3.2	Плодове и зеленчуци	11

Забележка: Материалът включва оперативни данни, които нямат статистически характер, а служат само като ориентир за текущото състояние на пазара, в т. ч.: оперативна информация относно проведените основни селскостопански мероприятия по данни от областните дирекции „Земеделие“ и текуща информация относно товарите с основни зърнени и маслодайни култури, преминали границите на страната чрез основните пристанища.

1. Проведени основни селскостопански мероприятия към 10.06.2021 г.

1.1 Проведени мероприятия при есенници

Според оперативните данни към 10 юни 2021 г., площите за реколтиране с маслодайна рапица, ръж и тритикале са с между 10,5% и 20,7% повече на годишна база. Леко намаление, с около 2%, се наблюдава при площите с пшеница и ечемик.

Част от пропадналите площи с рапица са разорани и са презасети с други култури.

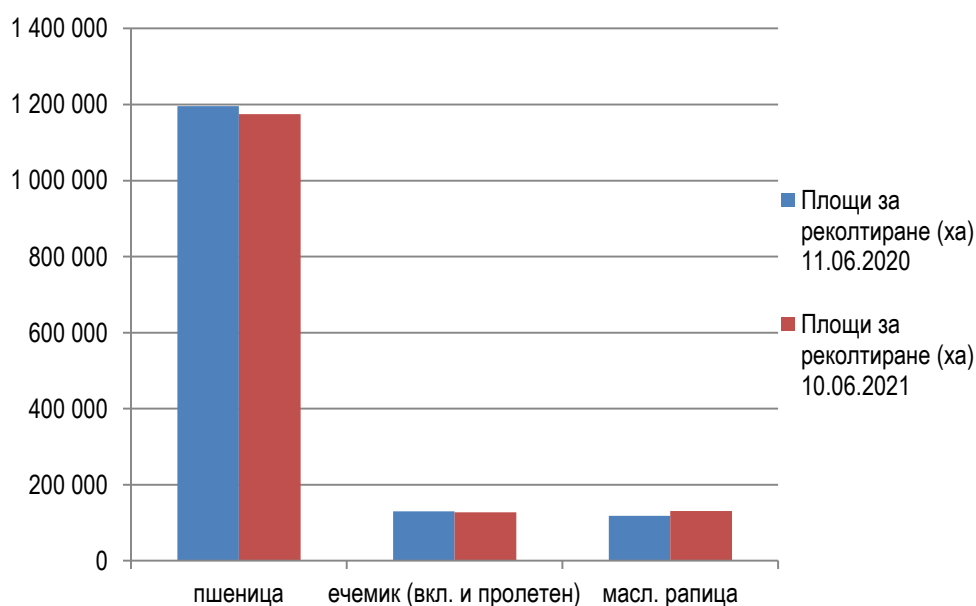
Площи за реколтиране с основни есенни култури към 10.06.2021 г., ха

	11.06.2020	10.06.2021	Изменение на годишна база, %
пшеница	1 195 617	1 174 576	-1,8%
ечемик (зимен и пролетен)	130 016	127 459	-2,0%
маслодайна рапица	118 388	130 781	10,5%
ръж	6 810	8 217	20,7%
тритикале	14 701	17 252	17,4%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, обработени от МЗХГ

Забележка: Площи за реколтиране = Засети площи – Пропаднали площи

Площи за реколтиране при основни есенни култури към 10.06.2021 г., сравнено със същия период на 2020 г.

1.2 Засети площи с царевица за зърно, маслодаен слънчоглед и тютюн

Площите, засети с маслодаен слънчоглед и царевица за зърно са съответно с 3,9% и 9,7% под отчетените по същото време на миналата година.

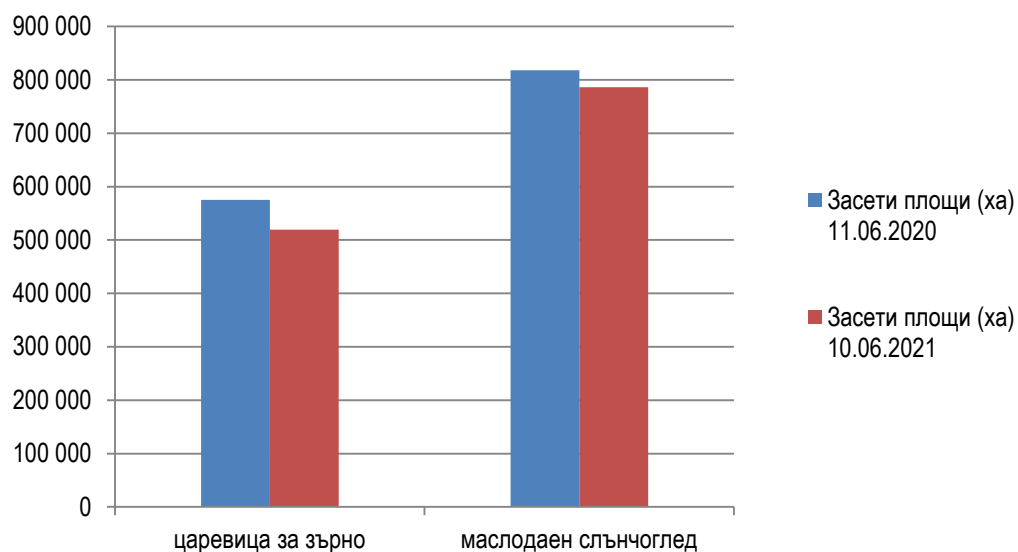
**Засети площи с царевица за зърно, маслодаен слънчоглед и тютюн
към 10.06.2021 г., ха**

	11.06.2020	10.06.2021	Изменение на годишна база, %
маслодаен слънчоглед	817 935	786 090	-3,9%
царевица за зърно	575 092	519 127	-9,7%
тютюн Ориенталски	-	2 247	*
тютюн Виржиния	-	765	*
тютюн Бърлей	-	197	*

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, обработени от МЗХГ

* Няма данни към същия период на 2020 г.

**Засети площи с маслодаен слънчоглед и царевица за зърно към 10.06.2021 г.,
сравнено със същия период на 2020 г.**

1.3 Площи и производство на зеленчуци

Като цяло, последните оперативни данни сочат намаление на засадените открити площи с основните видове зеленчуци, дини и пъпеша спрямо година по-рано, което е в границите от 7,7% (дини) до 81,9% (зеле). Единствено засадените площи с ягоди на открито нарастват, с 16,6%.

Към 10 юни 2021 г. производството на зеле, ягоди и картофи изостава с между 11% и 61,7% на годишна база, поради по-малкото реколтирани площи.

През изминалата седмица са прибрани първите количества краставици от открити площи. Реколтирани са 5 ха, от които са добити 30 тона.

Производството на оранжерийни краставици от началото на годината до момента е с 30,9% повече на годишна база, докато при оранжерийните домати е налице намаление с 32,4%.

Площи и производство от зеленчуци, дини, пъпеши и ягоди към 10.06.2021 г.

	10.06.2021				Изменение на годишна база, %			
	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Засадени площи (дка)	Реколтирани площи (дка)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
картофи	8 269	361	7 101	1 967	-10,6%	-63,3%	-61,7%	4,4%
домати на открито	1 822	-	-	-	-33,8%	*	*	*
краставици на открито	454	5	30	600	-47,8%	2 400%	29 900%	1100%
пипер на открито	2 236	-	-	-	-13,3%	*	*	*
зеле	234	50	1 344	2 688	-81,9%	-16,7%	-11,1%	6,7%
дини	4 191	-	-	-	-7,7%	*	*	*
пъпеши	2 231	-	-	-	-10,1%	*	*	*
ягоди на открито	813	592	3 657	618	16,6%	-12,4%	-13,3%	-0,9%
домати в оранжерии	374	115	3 317	2 884	-16,0%	-40,4%	-32,4%	13,4%
краставици в оранжерии	306	210	16 186	7 708	12,1%	1,4%	30,9%	29,1%

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, обработени от МЗХГ

* Няма данни към същия период на 2020 г.

1.4 Площи и производство от трайни насаждения

На този етап продукцията от череши и вишни е респективно с 45,2% и 48,5% под отчетената по същото време на миналата година, което се обяснява с по-късния старт на беритбената кампания тази година.

Площи и производство от трайни насаждения към 10.06.2021 г.

	10.06.2021				Изменение на годишна база, %		
	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
ябълки	4 717	-	-	-	*	*	*
круши	648	-	-	-	*	*	*
праскови	3 003	-	-	-	*	*	*
сливи	8 931	-	-	-	*	*	*

	10.06.2021				Изменение на годишна база, %		
	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
череша	10 132	1 988	7 215	363	-41,1%	-45,2%	-7,1%
вишни	1 291	15	17	113	-21,1%	-48,5%	-34,9%
кайсии	2 969	-	-	-	*	*	*
орехи	9 311	-	-	-	*	*	*
малини	1 960	-	-	-	*	*	*
лозя винени	33 443	-	-	-	*	*	*
лозя десертни	2 759	-	-	-	*	*	*

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, обработени от МЗХГ

* Няма данни към същия период на 2020 г.

1.5 Площи и производство от етерично-маслени култури

Добивът на маслодайна роза към 10 юни 2021 г. е в размер на 6 502 тона - с около 51% по-малко на годишна база, като се наблюдава намаление както на реколтираните площи до момента, така и на средния добив от декар.

Площи и производство от етерично-маслени култури към 10.06.2021 г.

	10.06.2021				Изменение на годишна база, %		
	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
маслодайна роза	4 821	3 838	6 502	169	-19,6%	-51,2%	-39,4%
лавандула	18 025	-	-	-	*	*	*

Източник: оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, обработени от МЗХГ

* Няма данни към същия период на 2020 г.

2. Външна търговия с основни земеделски култури

2.1 Износ на зърнени и маслодайни култури

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година юли - юни (пшеница, ечемик и рапица)

През последната седмица през Пристанище Варна¹ не са преминавали товари с пшеница, ечемик и рапица за износ. Общо за периода от началото на настоящата пазарна година до 13 юни 2021 г., експортът на пшеница и ечемик през порта е съответно с 61,6% и 36,9% под миналогодишния.

¹ През последните няколко години Пристанище Варна формира около 50% от общия експорт на пшеница и царевица и около 30% от този на ечемик, слънчоглед и рапица.

Износ на пшеница, ечемик и рапица от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона

Продукти	29.06.2019 – 13.06.2020	29.06.2020 – 13.06.2021	Изменение на годишна база
пшеница	1 734 021	665 170	-61,6%
ечемик	113 057	71 378	-36,9%
рапица	128 793	0	-

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

Засега не е осъществен износ на пшеница, ечемик и рапица от реколта `2020 през „Пристанище Бургас“ ЕАД, опериращо на терминал Бургас – Изток 1.

По предварителни данни на НСИ (обхващащи цялата търговия със зърнени и маслодайни култури - по морски, речен и сухоземен път), през периода юли 2020 г. – март 2021 г. извън страната са реализирани общо 2 706,2 хил. тона пшеница, 297,6 хил. тона ечемик и 192,4 хил. тона рапица. Сравнявайки с деветте месеца на предходния сезон, експортът на пшеница и рапица намалява респективно с 38,7% и 47,5%, докато този на ечемик нараства с 9,1%.

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година септември – август (царевица и слънчоглед)

Общо експортираното количество царевица през Пристанище Варна от началото на септември 2020 г. до 13 юни 2021 г. (включващо 35,5 хил. тона за последната седмица) е с 31,5% по-малко на годишна база. Оставайки в застои за поредна седмица, износът на слънчоглед през порта е с 56,1% под миналогодишния.

Износ на царевица и слънчоглед от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона

Продукти	31.08.2019 – 13.06.2020	31.08.2020 – 13.06.2021	Изменение на годишна база
царевица	522 911	358 276	-31,5%
слънчоглед	81 919	35 980	-56,1%

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

Все още не е отчетен износ на царевица и слънчоглед – реколта `2020 от „Пристанище Бургас“ ЕАД.

Предварителните данни на НСИ за периода септември 2020 г. – март 2021 г. сочат намаление на износа на царевица с 42,3% на годишна база, до 1 059,5 хил. тона. Леко увеличение (с 2,2%) спрямо същия период на миналия сезон се наблюдава при експорта на слънчоглед, който достига 462,6 хил. тона.

2.2 Внос на зърнени и маслодайни култури

От началото на съответните пазарни години (м. юли 2020 г. за есенните и м. септември 2020 г. за пролетните култури) през Пристанище Варна са внесени 2,2 хил. тона ечемик, 4,2 хил. тона царевица и 5,6 хил. тона слънчоглед. На този етап няма данни за осъществен импорт на пшеница и рапица през наблюдаваните пристанищни терминали във Варна и Бургас.

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година юли - юни (пшеница, ечемик и рапица)

Според предварителните данни на НСИ, през периода юли 2020 г. – март 2021 г. вносът на пшеница спада с 54,1% на годишна база, до 21,6 хил. тона, а този на ечемик - с 55,5%, до 689 тона. Същевременно, доставките на рапица нарастват над три пъти, възлизайки на 53,3 хил. тона.

Основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година септември – август (царевица и слънчоглед)

Вносът на слънчоглед през периода септември 2020 г. – март 2021 г. е в размер на 761,7 хил. тона – с 4,9% над отчетения за аналогичния период на миналия сезон. Макар и над три пъти повече на годишна база, внесеното количество царевица остава сравнително малко – 52,1 хил. тона.

2.3 Внос и износ на плодове и зеленчуци

По предварителни данни на НСИ, през периода януари - март 2021 г. в страната са внесени 87,6 хил. тона пресни зеленчуци и 94,4 хил. тона пресни плодове, което е съответно с 6,5% и 4,2% повече спрямо същия период на 2020 г.

Внос и износ на пресни плодове и зеленчуци през м. март 2021 г., сравнено със същия период на 2020 г., тона

Поток	Продукти	януари - март 2020	януари - март 2021	Изменение на годишна база
Внос	пресни зеленчуци	82 262	87 639	6,5%
	пресни плодове	90 589	94 426	4,2%
Износ	пресни зеленчуци	11 509	21 055	83%
	пресни плодове	14 325	15 105	5,4%

Източник: данни на НСИ (предварителни данни за 2020 г. и 2021 г.), обработени от МЗХГ

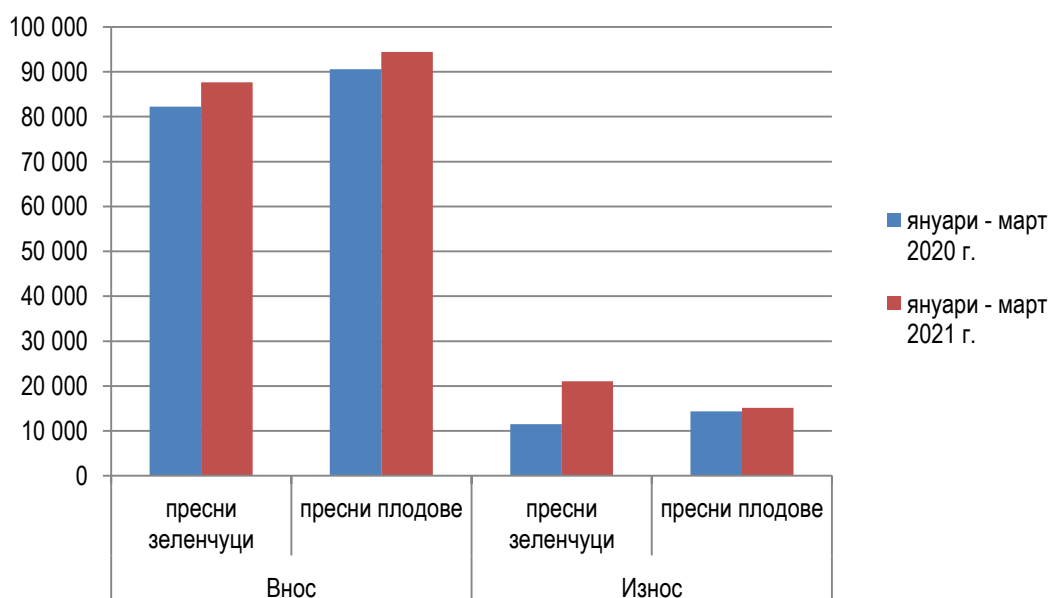
Бележка: „пресни зеленчуци“ включва търговията по тарифни кодове от 07010000 до 07099990, а „пресни плодове“ – търговията по тарифни кодове от 08010000 до 08109075.

Повишението на общия внос на пресни зеленчуци се дължи основно на по-големите доставки на домати (с 4,2 хил. тона или 20,1%) и краставици и корнишони (с 3,5 хил. тона или 36,2%). Сериозно увеличение е налице и при импорта на пиперки, зеле, тикви, марули и

патладжани – в рамките на 16,3% - 31,1%. От друга страна, вносът на картофи отбелязва спад от 29% (5,2 хил. тона), а доставените количества луков зеленчуци и моркови са съответно с 8,6% и 13,7% по-малко.

При пресните плодове водещ остава вносът на цитрусови плодове и банани - общо 71 хил. тона (75,2% от целия внос на пресни плодове за периода), което е с 8,2% повече на годишна база. Около 13% заемат доставките на ябълки, за които е регистрирано намаление с 22,7%, до 12 хил. тона. Импортът на ягоди, грозде и круши нараства в границите от 12,1% до 57,4% спрямо първото тримесечие на 2020 г., а този на киви - намалява със 7,5%.

Внос и износ на пресни плодове и зеленчуци, тона

Предварителните данни за първите три месеца на 2021 г. сочат ръст на износа на пресни зеленчуци от 83% на годишна база, до 21,1 хил. тона. По-умерено нараства експортът на пресни плодове – с 5,4%, до 15,1 хил. тона.

Най-голям принос за отчетения ръст на общия износ на пресни зеленчуци има разширената реализация извън страната на домати – с 2,8 хил. тона (83,1%), краставици и корнишони – 2,2 хил. тона (65,9%) и сладка царевица – с 1,1 хил. тона (над пет пъти). Чувствително повече са и изнесените количества картофи, пиперки, патладжани, зеле, тикви и гъби – с между 20,8% и 86,4%. Прави впечатление многократното увеличение на експорта на марули и бобови зеленчуци (основно грах), макар като цяло той да остава сравнително малък.

Регистрираният износ на пресни плодове по това време на годината представлява главно реекспорт на продукти, които не са произведени в България, в т. ч. основно цитрусови плодове. Изнесеното количество ябълки се свива с 65,9% на годишна база, докато при ягодите е налице ръст от 89,3%.

3. Цени

3.1 Зърнени и маслодайни култури

Към 9 юни 2021 г. средната изкупна цена на царевичата за страната се повишава с 3% на седмична база, а тези на пшеницата и слънчогледа - с по 0,3%. Без промяна остава цената на ечемика.

Средни изкупни цени на основни зърнени и маслодайни култури към 09.06.2021 г., лв./тон без ДДС

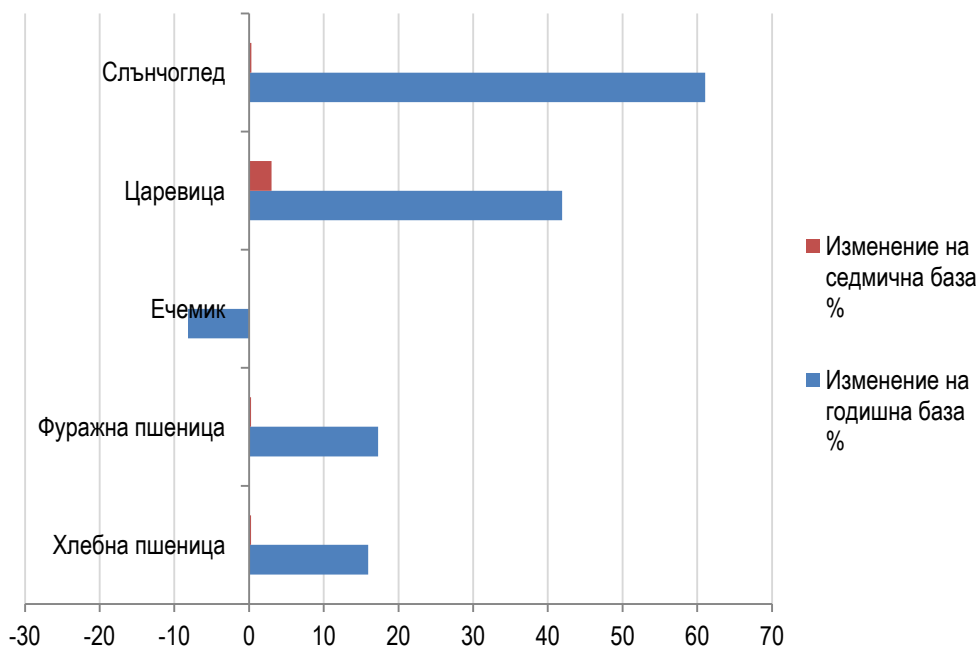
	10.06.2020	02.06.2021	09.06.2021	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
Хлебна пшеница	339	392	393	15,9	0,3
Фуражна пшеница	324	379	380	17,3	0,3
Ечемик	305	280	280	-8,2	0,0
Царевица	291	401	413	41,9	3,0
Слънчоглед	642	1 031	1 034	61,1	0,3
Рапица	*	*	*	-	-

Източник: данни на САПИ ЕООД (средноседмични цени), обработени от МЗХГ

* Няма данни

Сравнявайки със същия период на 2020 г., пшеницата, царевичата и слънчогледът са поскъпнали в границите от 15,9% до 61,1%. Само при ечемика се отчита намаление на цената на годишна база, с 8,2%.

Изменение на изкупните цени на основни зърнени и маслодайни култури към 09.06.2021 г.

3.2 Плодове и зеленчуци

Седмичните ценови изменения при търговията на едро с плодове и зеленчуци са предимно в посока надолу. Средните цени на едро на ябълки, краставици (български оранжерийни и вносни), зеле, пресни картофи и череши са от 0,6% до 15,8% под нивата от предходната седмица. Същевременно, българските оранжерийни домати поскъпват с 8,3%, а вноските домати - с 3%.

Средни цени на едро на основни плодове и зеленчуци към 11.06.2021 г., лв./кг

	12.06.2020	04.06.2021	11.06.2021	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
картофи	0,84	0,72	0,72	-14,3	0,0
картофи пресни	0,92	0,97	0,90	-2,2	-7,2
домати (оранжерийни)	2,33	2,05	2,22	-4,7	8,3
домати (внос)	1,92	1,67	1,72	-10,4	3,0
краставици (оранжерийни)	2,10	1,91	1,79	-14,8	-6,3
краставици (внос)	*	1,44	1,38	-	-4,2
пипер (зелен)	*	*	*	-	-
пипер (червен внос)	2,94	*	*	-	-
зеле	0,61	1,11	1,05	72,1	-5,4
дини	*	*	*	-	-
пъпеши	*	*	*	-	-
праскови	*	*	*	-	-
череши	2,52	3,93	3,31	31,3	-15,8
ябълки	1,93	1,54	1,53	-20,7	-0,6
сливи	*	*	*	-	-
круши	*	*	*	-	-
десертно грозде	*	-	*	-	-

Източник: данни на ДКСБТ, обработени от МЗХГ

* Няма данни

Повечето от основните плодове и зеленчуци, налични на тържищата по това време на годината, се предлагат на по-ниски цени в сравнение с година по-рано. По-значително поевтиняване на годишна база се наблюдава при вноските домати, картофите от стара реколта, оранжерийните краставици и ябълките – в границите от 10,4% до 20,7%, а по-слабо - при пресните картофи и оранжерийните домати - респективно с 2,2% и 4,7%. От друга страна, цените на черешите и зелето са нараснали съответно с 31,3% и 72,1%.

Изменение на цените на едро на основни плодове и зеленчуци към 11.06.2021 г.

